

Curs acadèmic: 2008-2009

Llicenciatura: Periodisme

Curs: segon

Codi: 20725 Grup 01

Assignatura: Gèneres d'Opinió en Premsa diària i no diària

Tipus d'assignatura: troncal

Nombre de crèdits: 5

Professors: Carme Ferré Pavia (Mercè Díez, Carme Ferré i Xavier Ginesta de pràctiques).

Quadrimestre: segon

Objectius de l'assignatura

El curs no es planteja (només) amb l'objectiu de fer un repàs escuet dels anomenats gèneres d'opinió. En primer lloc, perquè la genologia de l'opinió explícita és prou ambigua, cosa que es pot comprovar amb qualsevol llibre dels molts que hi ha sobre aquesta matèria. En segon lloc, perquè considerem més eficaç orientar el procés d'instrucció en l'escriptura cap a la retòrica i l'argumentació –així com, d'una forma menys important, cap a les altres bases textuais. Aquestes bases són el substrat indefugible del qual es nodreixen les infinites variants formals dels gèneres d'opinió. L'alumne que sigui competent en l'elaboració i el desenvolupament d'arguments es veurà en condicions d'enfrontar-se al repte d'escriure un editorial, una columna personal o un bitllet d'anàlisi. El curs –malgrat la seva limitació temporal- també inclou un repàs de les constants i les variables dels gèneres d'opinió més consolidats: l'editorial, les formes de l'anàlisi, la crítica i l'article personal o columna.

Objectius de contingut per als alumnes

- Solvència en la reflexió sobre el concepte de gèneres del discurs: què és un gènere? Com funciona i evoluciona?
- Anàlisi argumentada de la separació tradicional entre fets i opinió: vigència i crítica.
- Domini dels recursos expressius, de composició i d'estil, propis de:
 - l'argumentació
 - l'exposició
 - la narració
- Coneixement de les constants i les variables de les formes genèriques d'anàlisi i d'opinió explícita.

Metodologia docent

El curs es desenvoluparà al llarg de dotze sessions de teoria d'una hora i de pràctiques de dues hores. A la teoria es desenvoluparà el temari teòric amb l'ajut de material de suport: fotocòpies de textos diversos que il·lustren les explicacions de tipus magistral, però amb interès pel debat i per la participació dels alumnes. L'apartat teòric es completarà amb dues lectures obligatòries.

Les pràctiques seran de seguiment de l'evolució de l'alumne i de valoració del progrés aconseguit i **totes són avaluables**. N'hi haurà, però d'anomenades *puntuables* que faran de nota de tall per reforçar la qualificació. L'alumne tindrà sempre constància de quan està elaborant un treball puntuable. Les pràctiques cercaran d'interrelacionar els continguts sobre persuasió i procediments de composició i estil amb l'escriptura d'alguns dels gèneres més representatius del periodisme d'opinió.

Avaluació: el sistema d'avaluació serà continu i valorarà els progressos dels i de les alumnes en els seus textos pel que fa a la pràctica, que suposa unes tres quartes parts del valor de la nota final. Tanmateix, per aprovar l'assignatura cal superar tant la teoria com la pràctica per separat. L'apartat teòric comptarà amb un examen per als principals conceptes o bé un treball individual de tipus voluntari sobre algun aspecte del temari que substituirà l'examen final.

Temari

1. Els gèneres discursius

La tradició canònica i normativa enfront de la descriptiva. Definició de gènere discursiu (Bakhtin): forma de l'enunciació relativament estable. Innovació i tradició en els gèneres. Els gèneres periodístics i els gèneres d'opinió explícita.

2. La distinció entre informar i opinar: la genologia periodística

El paradigma positivista: *facts are sacred, comments are free*. Les formes de l'opinió implícita a la premsa informativa: la inclusió del context en el text. Proposta d'un periodisme interpretatiu de qualitat. L'anàlisi com a forma informativa contextualitzadora.

3. Retòrica i argumentació: l'articulisme d'opinió explícita i d'anàlisi o comentari expert.

- 3.1** La retòrica clàssica: l'art de trobar allò més persuasiu en cada tema (Aristòtil).
Les parts de la retòrica: inventio, dispositio i elocutio (memoria i actio) Les parts

del discurs argumentatiu (dispositio) . Les formes de l'elocutio. La detecció de fal·làcies i de punts febles de l'argumentació. L'elaboració de proves i exemples. La construcció de sil·logismes (inventio). El desenvolupament del text.

- 3.2** Aplicació de la retòrica a l'escriptura de textos periodístics d'anàlisi i d'opinió. El comentari analític d'expert: la contextualització orientativa. L'article editorial. L'article d'opinió personal o columna.

4. La crítica

El to analític i contextualitzador. El didactisme: recursos d'argumentació i descripció.

Bibliografia

- Aristòtil (1998) *Retòrica. Poètica*. Barcelona: Edicions 62.
- Cassany, D. (1992) *Descriure escriure*. Barcelona: Empúries.
- Cassany, D. (1995) *La cuina de l'escriptura*. Barcelona: Empúries.
- Chillón, A. (1994) *La literatura de fets*. Barcelona: Llibres de l'Índex
- García Damborenea, R. (2000) *Uso de razón. Diccionario de falacias*. Madrid: Biblioteca Nueva.
- Lodge, D. (1998) *L'art de la ficció*. Barcelona: Edicions 62.
- Marina, J.A. (1992) *Elogio y refutación del ingenio*. Barcelona: Anagrama.
- Miranda Alonso, T. (2002) *Argumentos*. Alcoi: Publicacions de la UV.
- Pastor, Ll. (2008) *Escritura sexy*. Barcelona: Editorial UOC.
- Sàez, F. (2003) *Comunicació i argumentació*. Barcelona: Trípod.
- Teruel, E. (1997) *Retòrica, informació i metàfora*. Bellaterra (Cerdanyola del Vallès): Servei de Publicacions de la UAB – Aldea Global.
- Vega Reñón, L. (2003) *Si de argumentar se trata*. Barcelona. Montesinos.
- Weston, A. (1994) *Las claves de la argumentación*. Barcelona. Ariel.